MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA NOIEMBRIE ANUL 2021

Laboratorul de Referință de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol, radioactivitatea mediului și gestionarea deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2021 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna noiembrie, anul 2021 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

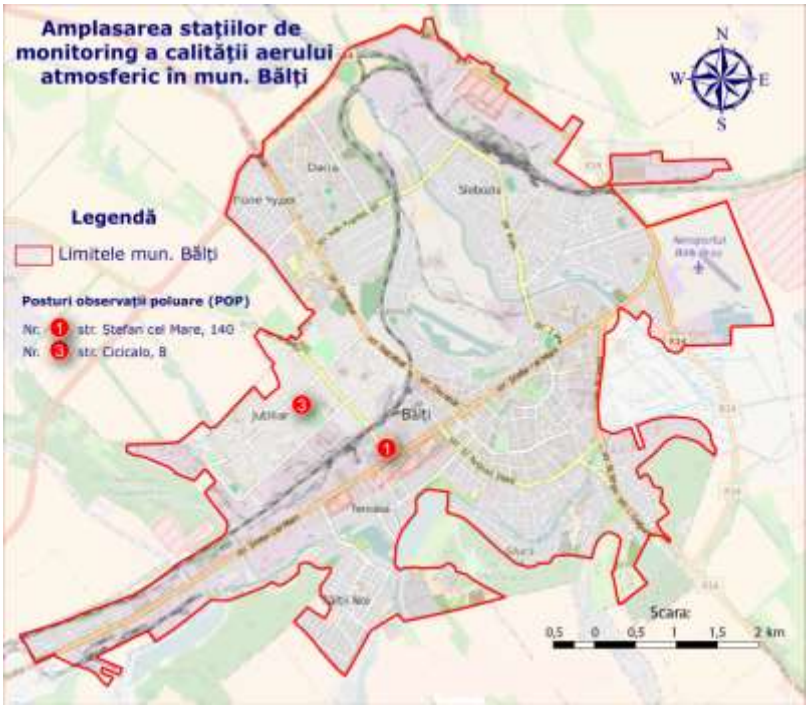
Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna noiembrie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	21	1,4	03.11	1,3	***0,085***	20	1,5
Monoxid de azot (NO)	***0,06***	8	1,9	12.11	-	***0,4***	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	15	2,4	02.11	1,3	***0,01***	1	1,6
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	16	2,7	16.11	1,7	***0,035***	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 6,50								

Municipiul Bălţi.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna noiembrie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	24	2,1	03.11	1,3	***0,5***	1	1,2
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	25	2,0	03.11	1,5	***0,085***	24	1,6
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	17	3,7	03.11	2,0	***0,035***	-	-
Indicele complex (6) al poluării – 6,96								

Pe parcursul lunii noiembrie pe teritoriul ţării s-a semnalat vreme neomogenă după regimul termic şi cu deficit de precipitaţii. *Factorii meteorologici* (lipsa precipitațiilor, influenţa sectorului cald, mișcarea slabă a maselor de aer în direcția orizontală și prezența inversiunii termice) au dus la *acumularea* poluanţilor în aer, însă în unele perioade, influenţa fronturilor atmosferice, ploile, variaţia maselor de aer şi intensificările vântului au contribuit la *dispersia* noxelor din aer.

Inversiunea termică de la sol precum şi vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii s-au atestat în decursul a 9 zile în mun. Chişinău, 16 zile în mun. Bălţi şi, în condiţia lipsei precipitaţiilor, au contribuit la acumularea poluanţilor - preponderent de la sursele joase. Ceaţa s-a semnalat în decursul a 5 zile în mun. Chişinău şi 3 zile în mun. Bălţi, contribuind la acumularea poluanţilor în aer de la sursele reci şi calde.

Cele mai înalte valori ale concentraţiei medii zilnice au fost înregistrate de *aldehida formică* în mun. Chişinău pe data de 16 noiembrie și pe data de 03 noiembrie în mun. Bălţi.

Estimarea indicilor calităţii aerului atmosferic denotă, că conținutul de *dioxid de azot* a creat în luna noiembrie un nivel ***înalt*** al poluării aerului atît în mun. Chișinău cît și în mun. Bălți.

Cel mai ridicat nivel al poluării aerului s-a înregistrat în mun. Chişinău la postul de observaţii nr. 7, iar în mun. Bălţi - la postul nr.1.

Evaluarea lunară denotă, că comparativ cu luna octombrie în luna noiembrie nivelul poluării aerului s-a micșorat nesemnificativ în mun. Chişinău, menținându-se la același nivel înalt şi mun. Bălţi.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a condiţiilor meteorologice nefavorabile pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în a *treia decadă* a lunii *decembrie*.

Nivelul radioactivităţii mediului

Detector de tip *MIRA*

În luna noiembrie s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* la 7 staţii de pe teritoriul republicii: Soroca, Făleşti, Corneşti, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat, unde s-au efectuat măsurători de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00}. De asemenea, la 4 staţii din teritoriul republicii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Ştefan Vodă,) s-au efectuat măsurători ale parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama* au variat:

• ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 09 μR/h (st. Soroca), maxima 16 μR/h (st. Briceni, Bălţi, Făleşti);

• ***în Centru*** (staţiile Corneşti, Bravicea, Chişinău, Bălţata) în limitele: minima 08 μR/h (st. Bălţata), maxima 18 μR/h (st. Bravicea, Chişinău);

• ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat) în limitele: minima 11 μR/h (st. Ştefan Vodă, Comrat, Leova), maxima 18 μR/h (st. Comrat).

La staţia meteorologică din mun. Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 10 - 18 μR/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale ***limitei de avertizare (25 μR/h)*** nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de apă de suprafaţă colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii noiembrie a anului 2021 a fost monitorizată calitatea apei în 22 probe colectate din secțiunile de control a 5 rîuri și 4 lacuri. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1).*

Secțiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificate în tabel:

Nr. ord	***Locul prelevării***	***Data***	***Oxigen dizolvat***	***CCO_{Cr}***	***CBO_5***	***Duritatea***	***Minera-lizarea***	***Azot de amoniu***	***Azot de nitrit***	***Orto-fosfaţi***
			mg/l	***mg /l***	***mg /l***	***Mmol/l***	***mg/l***	***mg/l***	***mg/l***	***mg/l***
1	r. Nistru s. Vasilcău	02.11	9,9	17,16	2,27	1,8	301,2	0,019	0	0,031
2	r. Nistru or. Soroca, aval	02.11	8,3	18,2	2,35	1,9	304,7	0,057	0,002	0,032
3	r. Nistru s. Cosăuți	02.11	10,0	18,72	2,18	1,8	294,1	0,027	0,011	0,035
5	r. Prut or. Lipcani	03.11	11,3	15,34	2,79	3,45	582,4	0,046	0,0045	0,019
10	r. Ichel s. Greblești	10.11	10,7	15,6	1,62	6,1	1093,3	0,058	0,002	0,096
11	r.Nistru or.Vadul lui Vodă	11.11	10,1	16,12	1,58	2,15	317,4	0,04	0	0,065
12	r. Ichel s. Goian	11.11	2,4	319,8	59,3	6,05	1016,3	2,391	0,094	0,779
14	LA. Dubăsari or. Rezina	11.11	10,6	8,84	1,57	2,1	327,5	0,008	0,017	0,121
15	r. Nistru s. Palanca	16.11	8,8	11,96	1,38	2,2	377,5	0,064	0,022	0,116
16	r. Salcia Mare s.Vinogradovca	16.11	10,0	51,48	7,68	5,25	1174,3	0,192	0,016	0,059
18	LN. Manta s. Manta	17.11	10,2	13	2,19	2,35	499,87	0,177	0,017	0,101
19	LN. Beleu s. Slobozia Mare	17.11	9,3	18,2	3,64	2,45	504,42	0,348	0,026	0,118

Notă: *Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:*

1) ***clasa I (foarte bună)*** *– apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;*

2) ***clasa a II-a (bună)*** *– apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;*

3) ***clasa a III-a (poluată moderat)*** *– apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate.*

Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;

4) clasa a IV-a (poluată) *– apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;*

5) clasa a V-a (foarte poluată) *– apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.*

Monitorizarea deșeurilor

În perioada 01.11.2021 – 30.11.2021, conform Planului de Lucru şi Programului de Activitate, în Laboratorul pentru deșeuri, privind demararea procesului de raportare a deșeurilor și gestionarii acestora prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat Managementul Deșeurilor au fost validate și aprobate 90 rapoarte, 51 rapoarte fiind returnate pentru efectuarea corectărilor.